

Tekalni korak, smrtni skok, boj, šport so bili več ali manj snov Pindarovim in Bachelidovim pesnitvam. In vojsko . . . od starih pohajajočih »cantastorie« do modernih »rapsodov« s kitaro in lajno nihče drugega ni pel in ne poje. Stroji, delo, iz katerega naj nastane znanstvena literatura, ki o njej govori Marinetti, so sujet Verhaerenovim »forces tumultueuses« (uporne sile) moderne znanosti in modernega življenja.

SLOVENSKO-HRVAŠKI KATOLIŠKI SHOD:
ZASTAVE »SLOVENSKE KRŠČANSKO-
SOCIALNE ZVEZE«.

Toda, ali so se futuristi res bavili z vsem tem? V knjigah, ki imajo naravnost strašne naslove: *L'incendiario* (Požigalec, Aldo Palazzeschi), *Il canto dei motori* (Petje motorjev, Luciano Folgore), *Distruzione* (Razdejanje, F. T. Marinetti), *Revolverate* (Strelji revolverja), *Aeroplani* (Paolo Buzzi), *Ranocchie turchine* (Modrikaste žabe, Cavacchioli) se najdejo poezije, ki so naravnost nestrašno vsakdanje vsebine. Pogosto se reducira tudi toliko hvaljena futuristična modernost na precej starikavo, preležano robo, ki je našemljena v moderno gospodično.

Fururisti so nedosledni. Stavijo si programe in pravila, a se jih ne držijo. Čitajte n. pr. »Il canto

fururista« (Fururistično petje, Libero Altomare). Papini in Marinetti učita, naj se zaničuje vsak spomin na naše mrtve, četudi so veliki, on pa poje kot nalašč:

Ma quando passavano le fanfare
tremavo tutto come a un vento di delirio
quasi che l'anime degli avi
sepolte in fondo al mio cuore
scuotessero le loro antiche crinature sonore
sopra le funerei ceneri ara d'orgoglio.¹

in Buzzi kliče »veličastne kripte Špartancev«, v napoletanskem ditirambu (*Ditirambo napoletano*) govori z Vergilijem, išče in vidi Leopardija:

O mio Vergilio, se dormi o se non dormi entro quel
sasso;

Certo l'animo tuo dà sole alla giornata,
stelle alla notte febbrile di voluttà;
certo il tuo Nome dà sillabe al sibillino
eterno giro della melodia onde s'esprime il cuore
felice del gran popolo latino.²

In dalje:

Io ti cercai e ti vidi,
o Leopardi.³

Čemu vse vehementne Papinijeve in Marinetijeve pridige proti pasatizmu, proti spominu na naše mrtve, male in velike, bližnje in daljnje — ako se pa futurist tega ne drži. Bo rekel kdo: to je znak futurista, da ne uboga, se ne prilagodi nobeni stvari, je uporen proti vsemu, kar mu vsiljuje družba. Kdor pozna red in disciplino, ni futurist. Dobro. A čemu potem capljati za manifesti, čemu si staviti program?

Kdor je čital Baudelaireja in se tudi le površno seznanil z njim, ga bo našel zopet v Altomarejevi »Smrti« (*La morte*) in v zgoraj omenjenem Buzzijevem ditirambu. Citiram s prestavo:

La morte.

Beghina ossuta e feroce,
tutta untuosa di ceri e d'incensi,
ostenta mazzolini di papaveri;

¹ A ko je šla mimo godba,
sem se tresel ves kakor ob blaznem vetru,
skoraj kot bi duše prednamcev,
pokopane na dnu mojega srca,
stresale svoje starodavne, zvočne lase
nad mrtvaškim pepelom, žganim v ponosu.

² O moj Vergil, če spiš ali ne v tej skali,
gotovo daje tvoja duša solnce dnevu,
zvezde noči, ki se trese v mrzlični nasladnosti,
gotovo tvoje ime daje zloge sibilinskemu
večnemu teku melodije, s katero se izraža
srečno srce velikega latinskega rodu.

³ Iskal in videl sem te,
o Leopardi.

semina vermi e silenzio
 sotto i suoi passi,
 traffica culle e bare.
 Nelle tette carsie degli ospedali
 s'aggira indisturbata
 ride sfacciata
 con le Febbri infermiere,
 fa vacillare le lampade
 e abbrivir le carni dei malati.
 Poi torna al cimitero, sua dimora
 con qualche preferito.
 Spesso ella segue gli eserciti in guerra
 come le bagasce,
 si adorna di nastri sanguigni
 e danza al ritmo delle marce;
 ma la pestilenza è il suo carnevale.

Ad ogni nuova creatura che nasce
 imprime sul volto un marchio fatale
 che non si cancellerà mai più.¹

¹ Smrt. — Tercijalka, koščena in besna,
 vsa tolsta samih sveč in kadila,
 se ponaša s šopki makovimi;
 seje črve in molk
 pod svoje korake,
 prodaja zibelke in mrtvaške odre.

Pesem, ki po vsebini, obliki in izrazu ne pri-
 naša čisto nič novega. Stara misel, stare podobe,
 ki pa so jih italijanski sosedje onkraj Alp znali
 drugače harmonizirati; tu ni nobenega sledu o
 Buzzijevi deviški poeziji.

Prestave so dobesedne, zato ni iskati v njih
 nobenih dovršenosti in tudi ne soditi po njih fu-
 turistične poezije.

Po temnih hodnikih bolnišnic
 se vrti nemotena,
 se smeje nesramno
 z Mrzlico-strežnico,
 maja svetilke
 in stresa bolnikom meso.
 Potem se vrne na pokopališče
 s kakim izvoljenim.
 Večkrat sledi trume na vojno
 kakor mladenke,
 se lišpa s krvavimi trakovi
 in pleše ob ritmu pohodov;
 a kužna bolezen je njen karneval.

Vsaki stvarici novorojeni
 pritisne na obraz fatalni pečat,
 ki se ne bo nikdar izbrisal.

POLETNI SONET.

Zložil Al. Remec.

Na gladkih vodah solnči se poletje,
 poldanski mir krog čolna šepeta,
 spustil bi trudna vesla, da sva dva,
 ljubezni sklonil dušo bi v objetje.

Tako sem sam. Zori dni prošlih cvetje;
 za kučmo bi zamenjal panama,
 nadel drsalice, prek jezera
 da bi me nesle v prvo razodetje
 ljubezni, v tisto prvo, hipno srečo . . .

A zdaj je daleč vse to za menoj.

Ljubav v zvestobo vzklikla je trpečo,
 mladost v življenje in življenje v boj.

Blisk šine, roka mahne, ve ne, kam:
 ljubav, življenje, boj — zdaj vas poznam.

KRIŽ SREDI POLJA.

Zložil I. Mohorov.

Nebo ko kri,
 na njem visi
 postovka, ki jo Bog drži.
 Tihi večerni čas
 ob prvem ave;
 od zarje razvnet krvave
 nagiblje se s križa obraz,
 ko da čaka in čuje,
 kaj v polju snuje
 in prosi na glas:
 klas ob klas
 udarja, šelesti,
 ko da plaho srce ihti:
 varuj nas!

Ah, in sem videl jih, ki so mimo šli
 in niso blagoslova prosili niti — z očmi . . .

